

Nro. 22.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉSA. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Mártiusnak 15-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

B é t s.

A' múlt vasárnap az egész Cs. Kir. familia, Császár és Császárné Ó Felségeken, és a' Fr. királyi hertzeg asszonyon kívül, *Mária Kristina* fő hertzeg asszonymál és *Albert* hertzegnél voltak ebéden. *Mária Anna* fő hertzeg és *Prágai Apátza* fejedelem asszony Fels. Urunknak testvér lúgja jövő tsötörtökön *Prága felé* fog indulni. A' mint hallottuk, más nap viradóra *Károly* fő hertzeg is itt hágy bennünket, 's kezére velzi a' *Rénusi* Cs. Kir. ármadiának kórmányát. Úti társai Gróf *Bellegarde* F. M. Lajtinánt, Gr. *Lindenau* Ingenieur Oberster, és Gr. *Wratislau* Oberstlajtinánt fognak lenni 's véle egy hintóban utazni. Ö her-

Y.

tzegsége adjutánsa *Delmuth* fő Strázsamester már hólnap jókor reggel el indul, hogy előre ki rendelhesse az ő hertzegsége alá való posta lovakat. Melly siettséggel igyekezzék ő hertzegsége maga útját folytatni, abból ki tettik, hogy a' jövő hétfőn már *Frankfurban* akar lenni. Oda váratik a' *Kolóniai V. Fejedelem Maximilián* fő hertzeg is, kinek számára készítetik és tsinosítatik az oda való *Teutonicus* avagy Német vitézi Rendhez tartozó palota. Ott fog *Károly* fő hertzeg is lakni, és mulatni mind addig, míg a' Német Birodalombéli ármádiának kormánya kezére fog adatni.

Hadi Környüldélsok.

Kléber Fr. Generális az egyesült *Mási* és *Sambrei* ármádiának fő kormányozója, közönséges parantsolatot adott az alatta lévő Generálisoknak és alsóbb rangú tilzteknek, hogy olly állapotba tegyék magokat, hogy az első fittyentésre masirozhassanak. Még most is sok Fr. seregek masiroznak *Koblentzbe*, *Trierbe*, és a' *Mosellez* vizének partjaihoz. — *Pichegrú* és *Scherer* Generálisokat *Párisba* hivatta a' Directorium, hogy vélek is közölhesse a' jövő táborozásnak folytatásáról való gondolatjait. — *Bournonville* Generális az Olasz Országai Fr. ármádiának fő kormányozójává tétetett. — *Jourdán* Generális *Páristól* bútsút vévén sok tudós Ingenieurökat vitt magával a' Fr. ármadiához, a' kikkel együtt a' Directorium, és hadi minister jelenlétekben a' jövő táborozásnak plánumát rendbe szedte. — Az úgynevezett *Colonne infernale* a' *Wendei* osztályból a' *Rénusi* ármadiához küldetett, a' melly, ha mostanában békesség nem talál lenni, hozzá kezd az ellenségeskedéshez. A' *Luxemburgi* erősség kormányozója *Micas* Generális erőssen meg parantsolta, hogy minden ottan mulató idegenek takarodjanak onnan ki; hogy a' lakosok egész életelőre való eleséget szerezzenek magoknak, és a'

kiknek ebben módjok nintsen, mennyenek ki a' városból.

A' *Strafsburgi* tudósításokból olvassuk, hogy a' Fr. Directorium fel tett tzeája a' Fr. respublica erejének *Moguntzia* vára ellen való fordítása; hanem el hitesse magával, hogy az eggyesült Cs. K. és imperiális vitéz seregek sem fogják kezeiket egybe kaptsólni, 's szunnyadozó szemekkel nézni a' Fr. ármadia igyekezetét. Mindenünnen sok új seregek masiroznak a' Cs. K. ármadiához, a' melly a' múlt őszi szerentsés történetek által meg lévén bátoritativa, arról is meg győzetetett, hogy nem a' hadaknak sokságában, hanem a' jó hadi fenytékben, a' hadi előjárókhöz való engedelmességben, és a' valóságos hazafiúságban álljon az erő, és az ezen épült győzedelmek.

A' múlt hólnapban egy proclamatio ragasztott *Strafsburgban* az úttzáknak lizegeleteire, mellyben a' 83 Fr. osztályoknak képében arra serkentettek a' katonák, hogy nem az Austriai ármadia, hanem a' Frantzia respublicában lappangó *Terroristák*, mint valóságos ellenségeik ellen fogjanak fegyvert.

Német Birodalom.

Gr. *Schönfeld* Saxóniai követ által egy irást adatott bé Császár ő Felségének a' Saxóniai V. Fejedelem, mellyben azt a' jelentést tétette, hogy a' Saxóniai contingens sereg ezen hólnapnak 7-én fog *Frankfurt* felé ki indulni, 's ottan várni a' Cs. fő kormányozó által adatandó parantsolatot.

A' *Berlinben* lévő Fr. minister *Caillard* néhány időtől fogva, gyakorta való conferentiát tart a' királyi Status ministerrel *Haugvitz* Gróffal. — *Hardenberg* *Anspachi* minister is sokszor audienziára megyen a' királyhoz. A' Lengyel Országgi utolsó conföderatiónál szolgált, de annak idejekorán való meg fojtatása által kenyerektől meg fojztatott hadi tiszték eránt azt a' kegyelmes ren-

delést tette a' Fels. Prussziai király, hogyha nékik a' Prussziai armadiánál szolgálni tétzeni fog, jelentsék magokat *Warsóviának* mostani fő kormányozójánál *Wendessen* Prusszus Generálisnál.

Austriai Belgium.

Itten is requisitio alá vették az ifjak, és monturba öltöztetvén rész szerént a' *Rénusi*, rész szerént a' *Sambrei* és *Maási* armadiához küldettek. Semmi külömbség nem tétett közöttök, gazdagnak szegénynek, nemes 's nemtelen ágyból izármaztagnak egyenlöképen fegyvert kellett fogni.

A' Frantziák törvénytelen birodalma ellen *Gemappében* fel támadott seregeknek vezérje *Loupoigne Károly*, a' ki magát a' *Belga* armadia Generális komendánsának nevezi, illetén értelmű hirdetményt intézett a' *A. Belgiumi* lakosokhoz: *Barátim!* az alatt míg ez a' hitlözgő és atyagyilkos nép a' ti jussaitokat sokféleképen sértegeti, és utolsó fillérjeiteket is ki akarja húzni tartományaitokból; az alatt, míg ez a' nép ifjaitokat requisitio alá akarja vetni, hogy azokkal egészítsesse rongyos batallionjait, és mezítelen lábú katonáinak tsontjain új armadiát állíthasson fel; az alatt míg ez az uzsorás és búja emberek által kormányoztatott nép kintseiteknek minden kútféjeit ki akarja meríteni: a' Fels. Császár és Király segítő kezeit nyújtja minékünk, hogy ezen vérzopó nemzettséget, a' melly a' szabadság és barátság színe alatt vas bilintseket vetett lábainkra, és kegyetlenségére nézve *Caligulát* 's *Nérót* is, felül halladja, a' föld színéről el törölhessük. "

„*Belgák!* kemény lépésekkel jönnek hozzátok a' Cs. seregek — minden nap látjátok ezeket a' vérzopó embereket tsuportosan futni; egyedül a' közönséges levelek hirdetik a' békességet, és tsak azért izórnak ki annak hírét, hogy békételen séggel telis truppaikat meg tartóztassák a' izókéstől. Tsak azért halogatják innen való ki me-

neteleket, hogy a' tyrannus módra erőltetett költsönözést bé lzedhessék. Kérlek benneteket Belgák, ne engedjétek magatokat gonosz fortélyaik által el áltatni; húzzátok vonjátok a' meddig lehet az erőltetett költsönözésnek ki fizetését, ne féljétek a' papok és emigránsok jószágainak el adásától, a' melly majd minden tekintetben erő nélkül való, és el nem fogják a' vevők a' fejedelem harajgát és büntetését kerülni."

„Másodszor is intlek titeket barátim; támadjatok fel, közelget meg szabadtástok; hazátoknak közönséges halzna erősebb fundamentomra fog tétetni; készüljétek a' fegyverhez nyúlni; utolsó levelemben öszve jövetelünknek mind helyét, mind óráját és szempillantását meg fogom határozni; pénzünk is eleségünk is bőséggel lészen; öszve fogja a' sas az orofzlánnal magát kaptsolni; emlékezzetek öseiteknek vitésségére; *Belgák!* sarkantyúzzátok egymást a' bozfizúállásra, 's készítsétek vélem együtt magatokat a' győzedelemre. Másodszor is tudtokra adattam a' Fr. Commissáriusoknak, hogyha ök *Gemappei* tzimborás társainkat meg büntetik, a' *Rénuson* túl el fogatott Fr. tiszteken fogom bosszúmat állani. — *Irtam Antverpiában Febr. első napján 1796.*

Frantzia Ország.

Az ifjú Tanátsnak Febr. 19-dikén tartott gyűlésében egy commissió rendeltetett ki a' házasoknak egymástól való el válaszokról hozatott törvények lszorossabb meg vizsgálására, és az azokban találtatandó hibáknak meg jobbitására. Az ezen nap tartott gyűlésben tett jelentést *Camus* azon commissiónak képében, melly a' közönséges költségnek szoros meg vizsgálására, és a' jobb gazdálkodásnak felállítására ki rendeltetett. El merte mondani, hogy azon commissió szüntelenül azon dolgozik, miként találhassa ki a' respublika jövedelme és költsége egyarányúságának valóságos pontját, és a' res-

publikának minden költségeit rendesekre és rendkívül valókra osztotta fel. Rendes költségei az ő értelme szerént három rendbeliek; az *első* rendből valók a' Status adóssága, és a' *constitutio* által meg határozottatott közönséges hivatalosoknak fizetések; a' *második* rendbeliek azoknak a' kormányzóknak fizetések és költségeik, a' mellyek a' törvény által fel állítottak, következésképen mind meg változtatni, mind el törteni lehet azokat; a' *harmadik* rendbeliek azok a' költségek, a' mellyeket a' közönséges hasznok kívánni láttatnak. Az *első* rendbeli költségeket mint a' *Constitutio* által meg határozottakat meg szorítani nem lehet; hanem a' két utolsó rendbelieket, mint az idő szükségéhez alkalmaztattak, az idő és szükséghez képest nemcsak meg változtatni, hanem kissé bőbiteni is lehet. Annakutánna fontos okakkal meg mutatta, melly nagy kárára legyen a' közönséges jövedelem el tékozlása a' famíliák boldogságának, az industriának és a' kereskedésnek, mivel ha a' közönséges jövedelem ilyenképen nem elegendő, vagy ártalmas adókat kell a' Statusnak fel állítani, vagy adósságot tsinálni, e' pedig mind a' kettő el pusztítja a' nemzetet. — Annakutánna keményen belzéllett a' sok haszontalan hivatalok, hivatalosok, és a' rossz gazdalkodás ellen. Egyedül a' landkártyáknak gondviselése, *ügymond*, ez-tendőnként 158000 liversben kerül, holott 42000 is elég volna azon végre 's a' t. Annakokárt nem csak a' hivatalosok számát, hanem fizetéseket is meg kell kevesíteni. Továbbá a' hivatalosoknak kvártélyairól, és a' nemzet épületeiről, mellyek haszontalan végekre fordítanak, szólott, és ezek-re nézve is szükségesnek ítélte a' reformatiót 's a' t.

Febr. 20-dik napján az öreg Tanácsban *Regnier*, az ifju Tanácsban pedig *Thibaudeau* (olvastat *Thibodo*) választottak előülökké.

Azt íránk vala valamellyik alkalmas sággal, hogy a' Directorium parantsolatjára, nem minden *Párisi* lakosoknak közönségesen, ha-

nem csak a' szegényebb sorsúaknak és betegeknek fog kenyér, és hús ingyen ki osztogattni, a' melly jótétemény egynéhány milliómába került a' respublikának elzsendőnként. Ez ugyan igaz vólt, hanem mivel ezen jótétemény meg tagadása a' respublika constitutiója, és a' mostani kórmányszékek ellenségeinek alkalmatosságot szolgáltatott a' békételenség öregbítésére, minapi végzését vissza hűzván mindennek eggyarant osztogatatyá az ingyen való kenyért és húst. Ugyan ezen végre, t. i. a' békételének meg zabolázásokra ismét egynéhány seregekkel szaporította a' *Párisi* katona őrizetnek számát, és azt parantsoltatta Febr. 21-kén a' politzia minister által, hogy minden kutak ki tisztitassanak, 's olly állapotba tétessenek, hogyha talán tűz támadna, elegendő viz légyen annak el óltására, minthogy kinyilatkozott, hogy az öfzve esküttek tüzet akartak tsinálni a' városban.

Sok egymással ellenkező hírek folynak *Párisban* a' Rojalistákról. A' többi között, hogy *Charette* és *Sapineau* annyira meg szorúltak, hogy kéntelenek vóltak az eddig magát tsendesén viselt *Stoflettól* segítséget kérni, a' ki minekutánna kéréseknek helyt adott, és az alatta valókat a' Rojalisták segítségére serkengette vólna, leg ottan rajta ment *Hoche* patrióta Generális, 's szélylyel szórta seregeit.

Minthogy sokféle nyughatatlanságokra adott alkalmatosságot a' *Marsiliai* ének, egyáltaljában meg tiltotta annak további dúdoltatását a' politzia minister, 's egynéhány nevezetesebb vers írókra bizta, hogy más illendőbb patrióta dalokat készítsenek, a' mellyeket ennekutánna a' közönséges játéknéző helyekben dúdolhassanak a' nézők.

A' *Calvadósi* osztályban még most is sok pusztitást, és erőszakot gyakorlanak a' *Chouánsok*, kiváltképen azok ellen, a' kik nemzeti jószágokat vásárlottak magoknak. Minden ottan találtatott közönséges kasszákat elvették, 's quietantiát ad-

tak az adószedőknek, mellyben akként nyilatkoztattak ki magokat, hogy ők azon summát az Ország szükségeire, és a' királyi tronus és óltár védelmezésére szánták.

Dubois-Crance azon eszközöket horta elő a' múlt Febr. 23-dik napján tartatott gyűlésben, a' mellyek által a' jövő táborozásra el kerülhetetlenül szükséges 1500 millió liversből álló költséget pengő pénzben ki szerezni lehetne. Creditumunknak, az az hitelességünknek helyre állítására legalkalmasabb eszköz volna a' békesség. Hasonló értelemben vólt az azt követett titkos commissióban egy messze látású tagja az ifjú Tanátsnak *Pelet*, a' ki világosan ki mondotta, hogy a' Fr. republikának jelenvaló környülállásai és finanziajának állapotja el kerülhetetlenül kívánnyák ezen, mind a' győzőkre, mind a' meg győzettekre nézve egyenlőképen veszedelmes háborúnak végzését. Sürgette azt is, hogy nyilatkozzatná ki a' Directorium a' törvénytévő Tanátsnak, miben áljának azok a' békességes feltételek, a' mellyek a' respublika ellen hadakozó szövetséges hatalmasságok által bé nem vétetődtek. Szükség volna, *úgymond*, ezeket közönségesekké tennünk mind Európának, mind vitéz seregeinknek arról való meg győzésekre, hogy mi az emberi vérontásnak okai nem vagyunk, (mintha bizony nem a' Frantziák kezdettek volna háborút) mellynek a' békesség fegyver által való meg szerzésére, talán ennekutánna is szükség léfzen ki ontatni 's a' t. Hafznos tanátsadásának azon okból nem adatott hely, mivel az illyen ki nyilatkozzatás által meg sértetének a' Directoriumnak constitutio által engedtetett jussai.

Batdviai Respublika.

A' *Batdviai* nemzeti Convent azon szálában fogja a' maga gyűléseit tartani, a' mellyben ennek-előtte az *Orániai* hertzeg a' bálakat tartotta. En-

nek a' palotának meg világosítására néhány változások fognak abban tétetni; a' musikáló karnak helyei a' halgatóknak számokra fognak el készítetni, az első és a' második előülők számokra rendeltetett szék igen szép, a' deputátusoknak székei numerisálva lesznek, és minden negyedik nap változnak, 's a' voksoknak számlálásában nem a' deputátusoknak neveik, hanem ülőszékjeknek száma fog ki kiáltatni, a' melly rendelés által el fognak a' jobb és bal oldalak, a' hegy és völgy nevezetek távoztatni. A' melly nap a' nemzeti Convent elkezdődik, ugyan azon nap meg szünnék a' *Hágai* Köz Rendeknek gyűlései és hatalma. Minden közönséges dolgokat a' nemzeti gyűlés fog kormányozni, egy új constitutióra való plánumot készíteni, 's azt a' 7 szövetséges tartományok eleibe terjesztetni, a' közönséges meg vizsgálás végett, 's ezektől fog függeni annak jóváhagyatása, bé vétele, vagy meg vettetése. Az ez eránt közönséges tétett hirdetményben ekként nyilatkoztatták ki magokat a' *Batáviai* nemzetnek képviselői: „Buzgó hálákat adunk, *úgymond*, a' leg főbb valószínűségnek azért, hogy azon veszedelmeknek közepette, a' mellyekkel ez a' reszpublika 1795-dik esztendőből fogva körülvétetve vala, és a' mellyek szabadságunknak, és mástól való nem függésünknek tökéletes el vesztésével fenyegetett bennünket, kivánt következtetésekkel meg koronáztatottnak lenni tapasztaljuk áthatatos igyekezetünket, és hogy nemcsak politica szabadságunk, és mástól való nem függésünk erős fundamentomra tétetett, hanem egy olly gyűlés által fog a' nemzet előtt nyilvánosságá tétetni, melly érdemes legyen az ő bizodalma; egy olly nagy szerentse ez, mellyben a' mi őseink soha nem részesülhettek.“

Nagy Britannia.

A' múlt hólnapnak 14-dikén egy örült affzony személy akart az Angliai királyné szobájába bémenni, tudakozván tőle egy a' szobaleányok köz-

zül, hová's kihez igyekezik, azt felelte: az anyámhoz a' királynéhoz, a' kinél egynéhány irásaim vagynak, mellyeket ha ki nem ad, másképen fogok véle bánni. Bé nem botsátatván rútol motskolta és fenyegette a' királypét, melly illetlentselekedetiért meg fogatván más nap kérdőre vonatott. A' vizsgálóknak azt felelte, hogy őtet *Guelf Sarlotta Annának* hívják; hogy a' királyné legyen az ő anyja, az atya pedig a' meg holt *Jorki* hertzeg; hogy *Rómába* született, az után Spanyol Országban eladatott, és eonekelotte 3 hóinnappal ment Angliába — hogy 10 nyelveket ért-en, és születéséhez illendöképen neveltetett fel. Mind ezekből ki sülvén, hogy elméjében meg háborodottlegyen, a' bolondok tornyába küldetett.

A' királyi hertzeg *Ernst Hannoverából Londonba* vissza tért. Márt. 9 dik napjára közönséges böjt és áhétatosság rendeltetett. — A' *Korkban* öszvegyült seregeknél 6 hóinnap alatt 22000 ember holt meg. — Öt 74 ágyús hadakozó hajók indulnak *Portsmouthból* a' Német tengerbe.

Olasz Ország.

Ujabb próbát tétetett *Sehérer Fr. Generális* a' *Génuai* Tanáts előtt, a' *Szavónai* erősség általadatása eránt, olly feltétellel, hogy az abbanlévő őrizetnek fele *Génuai*, fele Fr. katonákból ákjön, és a' commendáns is *Génuai* tiszt legyen. Mivel annak környékén 20000 főből álló Fr. sereg telepedett le: úgy vélekednek mindenek, hogyha által nem engedi a' *Génuai* Tanáts, erőszakkal is el fogják azt venni. — A' *Római* Statushoz tartozó *Civita-Vechiai* kikötő helyben nem régiben egy Anglus hajó futott bé, mellynek kapitánya azt a' jelentést tette az ott lévő várbeli commendánsnak, hogy ő néki parantsolatja vagyon admirálisától, a' Sz Pápa tenger partján fekvő tartományainak a' Fr. rabló hajók ellen való védelmezésére; a' minthogy mindjárt akkor ki repülvén a' tenger-

re, egynéhány Fr. rabló hajókat el is tsipvén, oda bé vitte.

A' *Velentzei* republikánállévő Anglus követ azt kívánta mind az oda való Tanátstól, mind Pápa ő szentségétől, hogy adjanak 3000 főből álló Fr. emigránsoknak és Helvetusoknak tartományaikon való által menetelre szabadságot, a' kik *Tyrolisból Korsikába* marsiroznak.

Majlandból (Medeolanumból) Febr. 27 dikén. Tegnap délelőtt *Páviába* ment *Ferdinánd* királyi fő hertzeg, holott az ott lévő Generalisokkal holzfás conferentziát tartott, mellynek nevezetesebb tárgya a' Cs. K. armádiának táplálása, és a' majdan bé következő táborozásra szükséges költségek vóltanak — *Ventimigliába* 12 Fr hajók jutottak, mellyek sok ostromló ágyúkkal és töltött bombákkal vóltak meg terhelve. A' Frantziáknak minden készületjeik azt mutatják, hogy elsőben is a' *Cévai* erősséget akarják el foglalni, 's így osztán a' *Pó* vize mellett tovább nyomúlni. — Az Olasz Ország Fr. armadia is sok rekrutákkal öregbített, és annál is az a' reformatio tétetett, melly a' *Rénusi* és egyesült *Mási* és *Sámbreri* armadiáknál. t. i. a' fél brigádából egész brigádák formáltattak. Ezen új rendelés által sok stabális és fel tisztek redukáltatván három hólnapi zsoldal el botsátattak, és szabad tettzésekre hagyatott, vagy továbbá is köz emberi szolgálatot tenni, és lassan lassan újobban előmenni az armádiánál, vagy hazájokba vissza térni, vagy olytán hatalmasságoknál venni hadi szolgálatot, a' kik békeségben élnek a' republikával. Töbnire mind *Konstántzinpolyba* menni igyekeznek, hanem azomban meg lehetösen piszkolják és motskólják a' Fr. kormányzékot, a' melly őket eddig való kenyeréktől meg fosztotta.

Flomból polgár a' Directoriumnak commissariususa néhány napokkal ennekelotte jutott *Szavonda*, a' ki egynéhány millió pengő pénzt vitt az.

Olasz Országai Fr. armada számára. A' *Findlei*, *Loanoi*, és *Ambengai* kikötő helyekben sok lisztel 's másféle eleséggel meg rakott hajók mentek bé, melly által tsaknem egésszen meg fojtatott a' katonaságnak zenebonával fenyegető békételensége. — Az attól való félelem miatt a' néhai XVI *Lajos* halála napjának emlékezetére rendeltetett idő is Febr. 14-ik napjára hallasztódott, a' melly nap mindennap hús, riskása, pálinka, 's minden emberre harmadfél livra kész pénz osztatott ki, hogy az égetett ital szefze által meg bódítván kedvek eredjen azon gyalázatos napon való örvendezésre. Szavonában 6000 ember segyverbe ki álván hadi gyakorlása által inneplette meg ezen napot *la Harpe*, *Meinard*, *Pijon*, *Fontbonne*, és *Giacomoni* Generálisoknak jelenlétekben.

Török Birodalom.

Héjjában szorgalmatoskodott a' *Konstántzínápolyba* lévő Prussziai minister azon Frantziák által el rablott hajóknak szabadon való botsátatásokon, a' mellyek Prusszus vitorlakkal imide amoda jarkáltak a' tengeren. Azzal mentegetik magokat a' Frantziák, hogy azon hajókon tsak a' vitorlák voltak Prussziaiak, a' hajós legények ellenben más nemzetből valók; e' mellett minhogy semmi kikötő helye nintsen Prussziának a' közép tengerben, meg nem foghattyák ők miként mehetek volna azok a' hajók a' közép tengerből az Archipelagusba.

A' Török Birodalom népességét eleitől fogva nagyon pusztító nyavalyának a' pestisnek ki irtására hasznos rendelkezéseket kezd tenni a' fényes Porta. Valamint más Európai tartományokban, úgy ebben is minden népesebb városokban közönséges betegházak épitetnek, 's mindenütt contumáciák fognak tartatni, az az, az egyik tartományból, kiváltképen az olyanokból, a' hol a' pestis uralkodik, nem másképen lézzen szabad menni,

hanem hogy mind magok az utasok, mind jószágaik 40 napig a' tartományoknak határain ki szellőztesenek. — Héjjában lármáznak a' *Korán* magyarázói, és az *Imánok*, az az Török papok; héjjában gördítgetik a' Császár és Diván eleibe a' praedestinátiót, a' mostani uralkodó fejedelem *Selim*, mint a' Mahometána vallásnak fő *Kalifája*, az az fő papja, és Mahomet Prófétának hivatalbeli követője, azt akarja 's meg kell lenni, a' ki el hitette azt magával, hogy a' nép bódogságával ellenkező törvényeket nem taníthat a' *Korán*.

A' *Romániai Beglerbégnek* feje vétetvén Jan. 24-dikén a' *Serail* kapui felibe ki függesztetett (*Serailnak* nevezetik *Konstántzínápolyban* a' Török Császároknak lakó palotájok, mellyet még *Konstantinus* első keresztény Császár építtetett a' régi Bizantiumnak helyén, és így nem a' Török Császárok ágyasainak lakó helye hivatik *Serailnak*, ezeknek lakó helyek *Haremnek* nevezetik, és a' *Serail* harmadik udvarában a' tenger partja felé fekszik). Ez a' nevezetes tisz, a' ki kevéssel ennelötte *Negroponti* gubernátorságra választatott, csak azért ölettetett meg, hogy a' *Szerviában* és *Bulgáriában* dühösködő *Widdini* Basát és pártos népét meg nem győzhette. Ez a' gonosz ember 30000-re izaporította a' maga armádiáját, és nem régiben is győzödelmet vett a' fényes Porta ellene küldött hadi népén, 's 600 embert ölt meg közzüle. Már most minden Európai Török tartományokból való Basák ellene küldetnek. — A' *Persiai Sófinak*, az az, uralkodó fejedelemnek követje minden órán váratik *Konstántzínápolyba*, a' ki által újabb szövetségre akar lépni a' fényes Portával.

Nem igen tettzik a' Török kormányszéknek, hogy *Anglus eskadre*, az az, kis flotta ment bé az *Archipelagusba*, a' melly mindjárt üzöbe vette, de utól nem érhetette a' *Badine* nevű Fr. fregattét. Onnan *Smirna* felé indúlt ki olly fel tétellel, hogy az ottan lévő Fr. hajókat bé zárhassa.

Világosan megmondotta az Anglus Admirális, hogy ő mindenütt, még a fényes Portához tartozó kikötő helyekben is üldözni fogja a Fr. hajókat, melly maga ki nyilatkoztatása nem kevés nyughatatlanságot okozott a kórmányszéknek, nem lévén annyi tengeri ereje, a melly elegendő volna neutralitási tekintetének fen tartására.

Magyar Ország.

Szigetről Máramaros Vármegyéből Febr. 24-dik napján. Máramarost, a kik nem esmérik *Magyar Sziberiának* nevezik. De ok nélkül mind a természetre mind lakosaira nézve. A természet csak olyan forma *Kanahámnak* mutatja ezt is mint másokat. Februáriusnak kezdetétől fogva 18-dik napjáig a *Koaur* meleg mérője mindenkor felül járt a közép szerű melegen a 10 gráditson sokszor fel hágott a 15-kre is. Ez okozta, hogy 12-ikben már szél tiben virágoztak a somfák mindenféle, a kökörtsén 's kása virágokon kívül egyéb virágok is virágoztak a mezőkön, és a hosszú fuvározások is meg indulván, *Debretzen's Margitától* fogva *Szigetig* a leg porosabb úton jönnek mennek.

A *Virginiai* dohány ez előtt 10 esztendővel tett próba után a királyi uradalmakban 4 esztendő alatt a Fels. helytartó Tanács gondja alatt is el változott: *Máramarosban* pedig 1795-dikben *Csatári István* ide való földmérő úr leg jobb *Virginiai* dohányt termesztett, és sok tilzt uraknak kedveskedett vele, mellynek hossza az egy singet, szélessége az egy tenyeret meg ütötte, az ereje is különös, és magánosan a leg jobb pipás emberek sem mernek belőle szívni. A szántás Febr. 5-dikén már el kezdődött, és a madarak is meg indították hangitsálásokat. — Az állatai, kivált a dühösök szint úgy fenék mint másutt, ezen hó nap kezdetén egy kamerális állzonságot meg mart egy dühös szeléndek, a mellyet el nem ver-

hetvén magától a' személy, két füleit meg fogván mind addig tartotta, míg mások segítségére mentek volna, de így is nagyon meg mardosta a' hasát, hanem orvosainak segítségével által a' dühösségtől és haláltól meg menekedett, és már most frissen van 's fel jár. A' szeléndek halállal fizette meg vakmerő dühösségét.

Az emberei is nemtsak jók, szelídek és emberségesek, hanem a' főbb helyeken is olly esméretesek, hogy minket szomorúságra hívnak változásaikkal. —

Gömör Vármegyéből első Márt. A' medvés hegye a' két héttől fogva várt telet ma érte el, a' múlt éjjel alkalmas hó esett, most is ugyan szakad, meg válik meddig fog tartani. Ezt az időt annyival nehezebben nézi a' nép, mivel már a' múlt hólnapokban a' nyári időknek örült, 's nagy örömmel kezdett földjének mivéléséhez.

Ez előtt 2 héttel egy 130 elztendő ember láttam, a' ki *Rákótzai Ferentznek* boldogabb életében kertésze volt. Eredetére nézve Német nemzetből való, de olly jó erőt vett a' Magyar eledelektől és bortól, hogy szemem láttára a' falunkban köldülván 's egy meg ázott partotskán meg tsuszamodván, botjának segítségével által egy ölnél tovább tartotta magát, 's azon iramodásában egészen oda fordult artzal, a' merre tsuszamodása előtt a' háta volt, 's tsak ugyan meg maradt lábai talpain.

Elegyes Dolgok.

Düszeldorf mellett még most is szüntelen a' földi erősségeknek készítésében foglalatoskodnak a' Frantziák, és *Kolóniából* is sok munkásokat küldöttek oda. A' Prussziai uralkodó királyné egy szép arany órát küldött ajándékba Gr. *Wittgenstein* udvari fő mestere által *Bergstraeszer Hanau* Professzor és consistórialis Tanácsos úrnak. — Egy *Toúlóni* igen szegény és végső nyomorúságra ju-

tott özvegy aszfzonynak 10 esztendőös leánykája egyébképen nem segíthetvén édes anyján, egy parokáshoz vagy hajfodorítóhoz ment, 'smaga gyönyörűséges hajait el adván, annak árrán vett és vitt kenyeret édes szülőjének. — A' Prusz-sziai király egy betses kövekkel ki rakott markolatú kardot ajándékozott a' mostan uralkodni kezdett *Ingelfingeni Hohenlohe* hertzegnek, a' ki a' múlt esztendőkben fő vezérje volt a' Frantziák ellen hadakozott Pr. seregeknek. — Az Orosz hertzeg második szülött fijának *Konstántinnak* el jegyzett mátkája *Henrietta Ulrika* Sax-Köburgi hertzeg aszfzony a' múlt hólnapnak 13-kán állott bé a' Görög Anyaszentegyház gyülekezetébe. — *Zemlimben Sirmium* Vármegyében egy kö bányában egy régi, de az időnek változásai általa' föld alá temetett városnak maradványaira akadtak a' bányászok. — A' Svécziai királynak jegyesét a' *Meklemburg-Schwerini* hertz. aszfzonyt egy *Grisválai* Professor tanítja a' Svéciai nyelvre, mellyben már annyi előmenetelt tett, hogy nem régiben egy szép levelkét irt kedves mátkájának a' királynak. — Egy *Frankfurti* gazdag kereskedő a' Frantziákkal való titkos kereskedéséért meg fogatott. — Gr. *Carletti*, a' ki ennelötte *Toskánai* minister volt *Párisban*, de bizonyos okokra nézve azon hivataljától meg foztatott, *Florentziába* haza menvén, nemtsak nem bortsátatott a' nagy herizeg eleibe, hanem mindgyárt más nap el kellett néki *Florentziát* hagyni, és a' mint az Olasz Országi levelek mondják, *Montepulzidnóba* menni számkivetésbe. *Königstein* vára újjabb erősségekkel szaporítatik, és Cs. Kir. katona őrizet fog belé tétetni. — A' *Jourdan* Generális armádiájánál 1170 tisztek tétettek le hivataljaikból, azért hogy sem olvasni, sem írni nem tudtak. — Egy *Cadet de Vaud* nevű Fr. ló orvos olly eszközt talált fel, melly által a' taknyos lovakat 3 hólnap alatt tökéletesen meg lehet gyógyítani. —

C A R M E N

A D

SPECTABILEM DOMINUM DOMINUM

MICHAELEM CSIKY,

IV. NONAS JANUARIi LIBERAE, ET REGIAE

CIVITATIS ELISABETHOPOLITANAE OMNIUM

FERE SUFFRAGIIS ELECTUM

J U D I C E M

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANNO, QUO VERO D. B. AMICO DIXIT,

E T

ARDENTI VOCE PRECATUS ERAT:

VIVAT MICHAEL CSIKY HVIVS

VRBIS IVDEX.

C A R M E N.

Dum repetis munus Tu judicis, oscula figunt
 Pax cum justitia; cum pietate timor.
Lux nobis oritur, lux exspectata per annum
 Rursus adest: cunctis gaudia summa ferens.
Pax optata redit, revocantur tempora pacis;
 Jacta simultatum semina fracta jacent.
Hinc odia, et natae variis ex fontibus irae
 Cessant, ac nostris, crede, fugantur agris.
Pax sibi justitiam socians conjungit amantes,
 Non secus ac matrem Nata tenella suam.
Haec duo Te decorant, et sunt Tibi propria, *Tecum*
 Quae crevere simul, deficientque simul.
Cultor justitiae, Tu pacis cultor et almae es:
 Queis sine stare nequit judicis officium.
In Te conveniunt, et eadem sede morantur
 Majestas et amor: sunt Tibi juncta, reor.
Tu polles rara pietate Deique timore
 Plenus, et exemplo corda, animosque trahis.
Te omnes suspiciunt; hinc Te comitantur honores,
 Praemia, virtutes et peperere decus.
Senserunt cives, te judice, commoda vitae,
 Sensit dives, inops dulce Tuum imperium.
Vocibus unde simul concordibus, oreque laeto
 Clamabant homines compita, templa, domus,
Michaëlem Csiky volumus regnare super nos,
 Atque sub imperio vivere, sive mori.
Te voluere Dii, pro Te pia vota dederunt;
 Ista juventutis vota, precesque meae!

Te fortunatos liceat mihi dicere Patres
 Judice conscriptos, membraque cuncta gregis!
 Nam Tibi divitias tribuerunt numina, mentem
 Sanam, consilium, corporis omne decus.
 Tanta Tibi mens est, tam rara scientia juris!
 Ingenium tantum, tantus in ore lepos!
 Has dotes animi, naturae et corporis in Te
 Partas sacrabis publicum in obsequium.
 Per Te consurgent divorum altaria; cordi
 Semper enim fuerat relligionis amor.
 Et majora novis in turribus aera sonabunt,
 Et dicent horas aere sonante suas.
 Incolumi insignis pro vita funde mariti
 Conjux grata preces, thuraque mitte Diis.
 Digna viro es mulier, dignus te conjuge conjux,
 Praestans magnanimo juncta Maria viro!
 Ambo florentes aetatibus, ambo parentes
 Egregiis digni vivere pignoribus!
 Tu cum formosis festivos concine cantus
 Pignoribus, plausum, ferto, datoque tuis.
 Nobilia excelsos producunt stemmata natos
 Nascuntur fortes ex aquilis aquilae.
 Esto igitur tanto curarum dulce levamen,
 Gemma, decus, capitis stella, corona viro.
 Vos loquor absentes generoso sanguine natos,
 Quos tenet *Hermanni* docta palaestra chori!
 Caelestes animae! caeli vos munera ditent!
 Aetate, et studiis crescere vos faciant.
Csikyadae gentis geniti tres corpore fratres!
 Fratribus his similem teque, *Susanna*, refers.
 Fac matrem referas morum candore decoram,
 Sis speculum matri, mater et ipsa tibi!
 Vaticinor generis vos crescitis incrementum,
 Spes, et amor matris, deliciaeque patris.
 Natura, studiis, et moribus ornamentum
 In Patria dulci crescite pro Patria!
 O Numen! serva *Michaëlem*, terque beatos
 In terris pylios da numerare dies.
 Illius illustres extendat fama labores,
 Duret perpetuum Judicis officium.
 Viribus unitis amplissimus Ordo Senatus
 Consilio populum concomitante regat.

Sic stabit felix, florens Republica nostra, et
Crescet amor, pietas, religioque Dei.

* * *

Cum te pro meritis nequeam laudare, memento, ut
Vatis amatoris, cor, animumque probes.

ELMÉLKEDÉS

Mellyben a' jótétel hálaadással meg esmértetik.

I.

El merültem banatimban
A' bú majd meg emészttet
Minden felül utaimban —
Agságot, gond, terjesztet.
Mind nyugtomban, mind álmomban
A' reménység ijesztet,
Még bé léptem *Kolosvárbán*
Hol tsillagom fel tettzet.

2.

Azt gondoltam, hogy bánatnak
Soha vége nem léfzen;
Mint tengerben a' hajónak
Szélvész, velem úgy téfzen:
De az *Isten* minden rofznak
Határt vet, és jót téfzen;
Mert irgalmas a' latornak —
Botsájtani van kélzen.

3.

Aldassék hát *Isten* neve!
A' ki engem teremtett.
Gyúllad hozzá szivem heve;
Mert ő engem szeretett.
Kolosvári népnek szive
Vig örömré gerjesztett.

Ennek vagyok, 's léfzek hive;
Mert újra fel éllefztett.

4.

Ditsertessék hát *Kolosvár!*
Nyelvem által mig élek.
Szivem nyugfzik benned immár,
Bú, 's bánattúl nem félek.
Az ellenség tsapkodgyon bár,
Benned bizom hiv lélek,
Nem vétek hát, nem léfzen kár,
Rólad ha én jót vélek.

5.

Gyönyörködöm hát már benned
Kolosvárnak Várossa;
Minthogy hozzám jó vólt szived,
Lefzek nyájjad adóssa.
Bennem ver sziv, a' ki hived —
Minden viz el sem mossa.
Nevedjen *ditséreted,*
Annyira mint pormorza.

6.

Tartsa *Isten* szép népedet,
Hofzfzas jó egésségben.
Nevelje fel gyermekidet,
Erkölfök — épségében.
Aldgya malasztal megyédet
Földnek kövérségében —
Terjefzfze hires nevedet
Magyar *ditsösségében.*

7.

Boldog Magyar! ki ide tér
E' városnak öblében;
Mert itt jó sziv igazán vér,
Mint boldogban, szegényben.
Bozog azért testemben ér,
'S öröm, méltán szivemben.
Szám, és nyelvem többet nem kér,
Tarts engem kegyelmedben. —

Fel áldozom hiv. szívemet
 A' ki csak egy morzsalék,
 Hozzá tészem készségemet —
 Ki jó szívben erős — ék.
Kolosvárért életemet,
 A' ki nem fa-húlladék —
 Fel szentelem mindenemet,
 Talán elég ajándék.

Váradi Istvány,
 Kolosvári Normalis Professor
 által 1796-dik esztendőben.

EXCELLENTISSIMO AC ILLUSTRISSIMO

D O M I N O

SIMEONI L. B. DE REVA,

HAEREDIT. IN SZKABINA ET BLATNICZA
 I. COMITATUS THUROCIENSIS SUPREMO AC PER-
 PETUO COMITI, S. C. ET R. A. MAJESTATIS
 ACTUALI INTIMO STATUS CONSILIARIO,
 FELICIS CONJUGII

C U M

ANNA SZENTIVANYI,

DE EAD. ANNUM 50. INGRESSO IN SOLEM-
 NIIS AD SANCTI MARTINI APUD THUROCENSES
 CELEBRATIS OBLATUM DIE 2. MENSIS

FEBR. MDCCXCVI.

Lustra decem properant, queis sancto faedere
 juncti

Vivitis, auctori solvite vota Deo!

Caelica si fas est metiri munera, rarus

Hoc titulo qui vos vincere possit, erit.

Magne vir! eximiae Te primo in flore juventae

Prodiderant dotes, tempore qualis eris

Sic Tibi propitiae Musae, Phoebusque favebant,
 Praemia Victori sic Tibi prima dabant,
 Testamur vivi, Tyrnavia nosset alumno
 Plaudere, si pariter posset, ut ante loqui.
 Inde redux otii constans, juratus et hostis
 Artibus ingenuis nobile pectus alis,
 Accumulas libros sumptu et discrimine multo
 Crescit et in forulis bibliotheca suis.
 Nil Tibi Verbetzius, nil celat Justinianus,
 Jura tenes, rerum magnus in historia,
 Sermo perit Latius, Tu Augusti tempore digna
 Scribis et es dignus cum Cicerone loqui,
 Nec minor oeconomus, domuique praeesse peritus,
 Gnarus et illorum quae Politia docet.
 Caetera quid memorem? quod si Tua scita volet quis
 Nosse, huc aetatem consecret illae suam.
 Vidimus innumeris semper Tua tecta patere,
 Omnibus his comem, Te facilemque dabas,
 Vidimus et totas Tua cingere tecta cohortes,
 Excultosque suos non sine honore duces.
 Fontibus hisce Tui crescebat fama, decusque
 Nominis, atque fluens inde secutus honor.
 Res nota est: magnum, dum visit Regna, *Josephum*
 Ante Tuam sese detinuisse domum,
 Hic placido circum lustrans Tua pignora vultu,
 Ut memorant, verbis talibus usus erat:
 Praestantes bello juvenes domus ista parabit,
 Utiliter patriae serviet illa suae,
 Tempore fatidici patuere oracula Regis
 Explerunt numeros, verbaque resque suos,
 Tergemini Fratres Marti sua nomina dicant,
 Ardet et in campum quilibet ire prior.
 Presserat adverso *Fredericus* marte Bohemos
 Mutare in bellum pace coactus erat,
 Mox ubi *Josephus* Turcam sic fregit ad Istrum
 Ut prius a nullo Caesare fractus erat,
 Militibus nostris, res testatissima, magnas
 Cum ducibus grates, ut mernere tulit,
 Hic duxere suas nati Tua pignora turmas
 Sudatum cincti fronde virente caput.
 Sed nova bella ciet Turca violentior hostis,
 Mars vocat ad lauros fortia corda novas.

Ducitur ad Rhenum; Rhenus superatur et ipse;
 Militis accessu Gallia tota tremit,
 Nil fuit Austriacae quod non domuere cohortes,
 Maenia magnanimos nulla stitere viros.
 Non nos myriades, non nos paricida coëgit
 Natio susceptas retro redire vias.
 Nos Deus, et Caesar rebus servando secundis
 Interea tutum carpere jussit iter,
 Gallus et interea posuit pro limite Rhenum,
 Theutonia tantum non prohibente nefas,
 Publica sed Caesar Patriae qui commoda curat
 Impendens Patriae dispulit omne chaos,
 Prima Moguntinam lux se diffudit ad urbem
 Vester ubi limes Galle! locatus erat,
 Triplicibus septus vallis, quem nulla valeret
 Rumpere vis, nulla posset et arte capi,
Invia virtuti nulla est via. Nocte silente
 Hostibus ejectis invia valla cadunt.
 Magne vir! ista Tuos pariter victoria natos
 Attinet, ut summi nos docuere duces.
 Sint tantum reduces! patrios et cernere vultus
 Et digni meritis basia ferre genis!
 Fratribus ut dignae, dignique sororibus illi (a)
 Ocyus occurant, optat uterque parens.
 Auguror! ad Rhenum frondescent pacis olivae,
 Quas rigat hostili sanguine terra fluens.
 Lustra decem properant, queis sancto faedere juncti
 Vivitis, auctori solvite vota Deo!

(a) *Lectissima Mater editis 24. prolibus memora-
 randa filios superstites habet 5. omnes mili-
 taribus muniis inclytos: Filias 6. Annam, Ma-
 riam, Apolloniam, Susannam, Helenam Illust.
 viris Francisco L. B. Révay, Com. quondam
 Generali Emerico Szenyei, Ladislao Szirmay,
 Com. Stephano Nyari, L. B. Ritterstein elo-
 catus, 6. Charitas virgo dotibus spectatissi-
 ma, neptis vero C. Antonia Szenyei nupta
 Comiti Majlath.*